

Rīgā _____ Nr. _____

Uz _____ Nr. _____

Kultūras ministrijai
K.Valdemāra iela 11-a, Rīga, LV-1364

Par konceptuālo priekšlikumu Sabiedrisko mediju likumprojektam

Ļoti cienījamā Melbārdes kundze!

VSIA “Latvijas Televīzija” (turpmāk – **LTV**) ir iepazīsies un izvērtējusi Kultūras ministrijas izstrādāto Konceptuālo priekšlikumu jaunam Sabiedrisko mediju likumam (turpmāk – **likumprojekts**).

LTV pilnībā atbalsta likumprojekta izstrādātāju uzstādītos mērķus – stiprināt sabiedrisko mediju redakcionālo un finansiālo neatkarību, veicināt sabiedrisko mediju ilgtspēju, nodrošināt labas pārvaldības, darbības atklātības principu ievērošanu sabiedrisko mediju darbībā, radīt priekšnoteikumus neatkarīgas, efektīvas un rīcībspējīgas sabiedrisko mediju darbību uzraugošas un kapitāldaļu turētāja funkciju pildošas Sabiedrisko mediju padomes izveidošanai, sabiedriskā pasūtījuma mērķu, uzdevumu, izpildes un izvērtēšanas principu noteikšanai.

Sabiedrisko mediju darbības nodrošināšanai un to uzraudzībai ir nepieciešams atsevišķs un patstāvīgs likums, kurš nodrošina un garantē sabiedrisko mediju finansiālo un redakcionālo neatkarību. Likumprojektam būtu jātiecas sasniegt šādi principi: neatkarīgs saturs, kvalitatīvāks saturs, darba organizācija un lēmumu pieņemšana kļūst operatīvāka, nevis lēnāka, struktūra ir pārskatāma, ir paredzams un no politikiem neatkarīgs finansējums, valde lemj par satura stratēģiju un attīstību, neietekmē redakcionālos lēmumus, nav tikai tehnisks izpildītājs.

Tā kā šobrīd likumprojekts formulēts konceptuāla priekšlikuma formātā, LTV izteiks apsvērumus par katru no tā pantiem, tomēr galīgo viedokli var formulēt vienīgi pēc to apspriešanas ar ministrijas pārstāvjiem klātienē, kā arī iepazīšanās ar likumprojekta tekstu, kas būs izteikts atbilstoši juridiskās tehnikas noteikumiem, atbilstoši kuriem likumā regulē tikai pašu nepieciešamāko – to, kas nosaka galvenos mērķus, tiesības un pienākumus.

LTV vēlētos norādīt uz atsevišķiem jautājumiem, kuru pilnveidošana būtu lietderīga, un ir gatava par katru no tiem diskutēt, lai panāktu abpusēji pieņemamu un vislabāko rezultātu. Priekšlikumi nosacīti iedalāmi divās daļās: konceptuālie apsvērumi, kas minēti vēstules tekstā, un priekšlikumi par likumprojekta pantiem, kas pievienoti vēstules pielikumā tabulas formā.

LTV izsaka astoņus konceptuālus apsvērumus, par katru no tiem sniedzot arī priekšlikumus:

1. Sabiedrisko mediju valdes locekļiem un ombudam ir noteikta prasība, ka šīm personām ir jābūt tiesīgām saņemt speciālo atļauju pieejai valsts noslēpumam. Tas ir tiešs drauds sabiedrisko

mediju neatkarībai. Satura stratēģijas izstrādei svarīgo informāciju (mērķus, problēmas) bez valsts noslēpuma statusa izmantošanas var nodot ar Sabiedrisko mediju padomes starpniecību.

2. Ombuda lēmums ir saistošs (faktiski – arī nepārsūdzams), un uz tā pamata valdei ir pienākums izbeigt darba tiesiskās attiecības ar žurnālistiem. Šāds risinājums visupirms apdraud pašus žurnālistus. Redakcionālajai padomei un ombudam noteiktās pilnvaras pārklājas vai pat ir lielākas, nekā normatīvie akti pieļauj kapitālsabiedrību valdēm. Uz to nepārprotami norādīja arī prof. Dr. Pēters Šivijis (*Peter Schiwy*) un prof. Dr. Beāte Šneidere (*Beate Schneider*) konferencē Saeimā 2016.gada 3.augustā, ko rīkoja K. Adenauera fonds.
3. Lai arī LTV atbalsta sabiedrisko mediju Redakcionālās padomes kā redakcionālās neatkarības garanta izveidošanu, Redakcionālajai padomei nav iespējams noteikt pilnvaras, kas ļauj bloķēt sabiedrisko pasūtījumu, uz to pamata izbeigt darba tiesiskās attiecības ar žurnālistiem, kā arī paredzēt vadības un uzraudzības pilnvaras. Uz to norādīts arī prof. Dr. Pēters Šivija rakstveida atzinumā, kas sagatavots Saeimas 2016.gada 3.augusta konferencē, kuru rīkoja K. Adenauera fonds. Definēto mērķi var sasniegt arī citā veidā, piemēram, nosakot, ka valde atbild par satura stratēģiju un attīstību, bet žurnālisti par redakcionāliem lēmumiem. Citādi piedāvātais risinājums var radīt nevēlamas konfliktsituācijas.
4. Sabiedrisko mediju padome skaitliski ir pārāk liela, un tās locekļu kompetences var nebūt piemērotas dalībnieku sapulces pienākumu pildīšanai. Ir iespējams paredzēt divu līmeņu struktūru padomes ietvaros.
5. Likumprojekta noteikumi par sabiedrisko pasūtījumu nerisina šobrīd tiesiskajā regulējumā un praksē esošās problēmas. Likumprojektā ir jāparedz sabiedriskā labuma tests kā sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes izvērtēšanas pamatmetode. Šobrīd nav praktiski realizējama iecere sabiedrisko pasūtījumu izstrādāt gadu uz priekšu.
6. Likumprojektā nav arī pievērsta uzmanība (nav regulēta) sabiedrisko mediju darbības attīstīšana interneta vidē (izplatot programmas, veidojot raidījumu arhīvu, komunicējot ar skatītājiem sociālajos tīklos), kā arī sabiedrisko mediju tiesības izvietot reklāmas un piesaistīt sponsorus internetā pieejamajam saturam.
7. Sabiedrisko mediju valžu iecelšanā nebūtu jādod rīcības brīvība pēc vajadzības izvēlēties, cik būs valdes locekļi, bet jānosaka, ka to skaits vienmēr ir trīs. Turklāt obligāts konkurss pēc piecu gadu termiņa visiem valdes locekļiem var apdraudēt efektīvu uzņēmuma pārvaldību, ņemot vērā arī to, ka pat valsts civildienestā ministrijas valsts sekretāram likums pieļauj nerīkot konkursu uz nākošo pilnvaru termiņu.
8. Redakcionālās neatkarības nodrošināšanai būtiskākais ir speciāla budžeta izveide, piesaistot finansējumu noteiktiem nodokļu ieņēmumiem (iezīmētais finansējums). Visi citi risinājumi nedos pietiekamu efektu, bet būs vairāk kosmētiski.

Esam gatavi piedalīties likumprojekta izstrādē, jo tikai diskusijās ir iespējams panākt tādu kompromisu, kas nodrošina pilnvērtīgu tiesisko regulējumu. Ja nepieciešams, mēs esam gatavi piedāvāt konkrētus un detalizētus labojumus un papildinājumus un formulēt savu piedāvāto likumprojektā ietveramo tiesību normu redakcijas. Darām arī zināmu, ka par likumprojektu esam lūguši Eiropas Raidorganizāciju apvienības viedokli, par ko informēsim atsevišķi.

Pielikumā: LTV priekšlikumu apkopojums Sabiedrisko mediju likumprojektam uz 7 lapām.

Cienā,

Valdes priekšsēdētājs, prokūrists

Ivars Belte

LTV priekšlikumu apkopojums Sabiedrisko mediju likumprojektam

Likumprojekta pants, daļa, punkts	Komentārs, priekšlikums
Ievads, 11.pants	<p>Lai likuma ievads un mērķis atbilstu Latvijā pieņemtiem juridiskās tehnikas noteikumiem, ierosinām likuma ievadu un mērķi izteikt šādā redakcijā:</p> <p><i>“Likuma mērķis ir nostiprināt un attīstīt sabiedriskos medijus, nodrošināt to finansiālo un redakcionālo neatkarību, sniegtā satura kvalitāti un objektivitāti atbilstoši jaunākajām mediju attīstības tendencēm, ņemot vērā sabiedrisko mediju nozīmi vārda brīvības aizsardzības, sabiedriskās domas veidošanas un informācijas un kultūras telpas nostiprināšanā Latvijā kā demokrātiskā valstī, izstrādājot un īstenojot sabiedrības vajadzībām atbilstošu sabiedrisko pasūtījumu.”</i></p> <p>Citus noteikumus var regulēt likumprojekta tekstā kā mērķus vai tiesību normas, ņemot vērā, ka:</p> <ol style="list-style-type: none"> attiecībā uz likumprojekta 4.pantā minēto, ka programmu pārņemšana no minoritāšu izcelsmes zemēm nav adekvāts līdzeklis likuma mērķu sasniegšanai, norādām, ka, piemēram, atsevišķu Ukrainas sabiedrisko mediju programmu vai raidījumu piedāvāšana Latvijā dzīvojošo ukraiņu minoritātei vai Polijas televīzijas raidījumu piedāvāšanu poļu minoritātei, būtu pilnībā pieļaujama. attiecībā uz likumprojekta 6.pantā minēto piekļuves nodrošināšanu Eiropas Savienības kultūras telpai, jānorāda, ka pamatotāk būtu runāt par Eiropas kultūrtelpu, kas minēta arī Satversmes Ievadā. Jo īpaši situācijā, ja, piemēram, Lielbritānija nebūs Eiropas Savienības dalībvalsts. likumprojekta 7.punktā vārdu “ir pienākums kalpot” vietā būtu jālieto vārdu “veicina”, mainot sekojošo tekstu. Vienlaikus būtu jāņem vērā, ka medija galvenais uzdevums ir darboties sabiedrības interesēs un sniegt informāciju, kas ne vienmēr ir savienojams ar valstiski uzstādītajiem mērķiem un interesēm. likumprojekta 9.punktā būtu jāmin arī sabiedrisko mediju darbība internetā.
17.panta trešā daļa, 37.pants	Ierosinām noteikt, ka vienotu Ētikas kodeksu sabiedriskajiem medijiem apstiprina Sabiedrisko mediju padome, ko tai iesniedz abu sabiedrisko mediju Redakcionālās padomes (saskaņojot ar tām).
19.pants	Ierosinām izslēgt, jo šādiem lēmumiem nebūtu jābūt vispār (sk. 18.pantu) vai arī būs grūti noteikt, kurš ir lēmums ar pastarpinātu ietekmi uz saturu.
22. – 26.pants	<p>Ierosinām noteikt citādāku Sabiedrisko mediju padomes struktūru, proti, šīs padomes locekļu regulāra mainība un locekļu skaits, kā arī reta sanākšana uz sēdēm var radīt būtiskus riskus attiecībā uz profesionalitāti, izpratni par nozares vajadzībām, redakcionālo neatkarību. Ir apšaubāms, vai 13 padomes locekļi varēs kvalitatīvi pildīt dalībnieku sapulces funkcijas.</p> <p>Padomes locekļu skaits var būt 13 vai pat vairāk (ja sabiedriski konsultatīvās padomes neveido pie medijiem, bet vairāk locekļus iekļauj Sabiedrisko mediju padomes sastāvā), bet ikdienas pārvaldību, izņemot dažus būtiskākos lēmumus (prezidija ievēlēšana, valdes iecelšana un</p>

	<p>atsaukšana, sabiedriskā pasūtījuma apstiprināšana, ziņojuma apstiprināšana Saeimai, aktuālu jautājumu apspriešana) nodrošina padomes prezidijs – priekšsēdētājs un divi viņa vietnieki, no kuriem priekšsēdētājs pildītu kapitāla daļu turētāja pārstāvja pienākumus. Šīm amatpersonām likumā noteiktu arī kompetenču prasības, lai viņus varētu ievēlēt amatā. Šādā konstrukcijā varētu mēģināt ievērot arī ne vairāk par 30 procentu Saeimas apstiprinātu locekļu īpatsvaru, kā to norādīja prof. Dr. Pēters Šivjijs un prof. Dr. Beāte Šneidere Saeimas 2016.gada 3.augusta konferencē, ko rīkoja K. Adenauera fonds.</p> <p>Šīs sašaurinātās, profesionālās un pastāvīgi darbojošās padomes locekļiem būtu jāsaņem pienācīgs atalgojums, kas ļautu piesaistīt šai struktūrai profesionālus atbilstošās darbības jomās un kompetencēs, ne tikai mediju jomā, bet arī finanšu un tehnoloģiju jautājumos, kā arī valsts kapitālsabiedrību pārvaldībā.</p>
28.panta 7.punkts	Ierosinām izslēgt 7.punktu, jo arodbiedrību iesaiste nav īpaši jāatspoguļo šajā likumā, tas izriet no arodbiedrību darbību regulējošajiem normatīvajiem aktiem.
29.panta piektā daļa	Ierosinām likumprojektā noteikt konceptuālu funkciju sadalījums starp valdi un žurnālistiem, proti, ka valde pieņem lēmumus par satura stratēģiju un attīstību, bet redakcionālos lēmumus pieņem žurnālisti.
29.panta sestā daļa	Ierosinām likumā nenoteikt valdes locekļu skaitu, bet to noteikt atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumam. Uzskatām, ka optimālais skaits ir 3 valdes locekļi, jo tas ļauj veidot loģiskāku iekšējo struktūru un panākt aizvietojamību valdes locekļu līmenī, nevis to nodrošinot administratīvā personāla līmenī, kā arī ļautu diferencēt prasības valdes locekļiem, proti, pieredze mediju jomā, pieredze uzņēmumu vadībā vai finanšu jautājumos.
30.panta pirmās daļas 4.punkts	Ierosinām izslēgt prasību valdes loceklim saņemt pielaidi valsts noslēpumam, jo valdes locekļiem nebūtu jāsaņemas ar valsts noslēpumu saturošu informāciju, tas mazinātu sabiedriskā medija neatkarību, kā arī pētnieciskās žurnālistikas gadījumā radītu valdes locekļiem nelabvēlīgas sekas vai atturētu viņus no tādas resursu plānošanas, kas attīsta pētniecisko žurnālistiku.
31.pants	<p>Ierosinām attiecībā uz sabiedrisko mediju valdes locekļu nominācijas un atlases kārtību piemērot Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteikto vispārējo publisku personu kapitālsabiedrību valdes locekļu nominēšanai noteikto kārtību. Šis likums būtu pamats, no kura speciālajā likumā varētu izdarīt saprātīgas atkāpes. Sabiedrisko mediju valdes sastāva lielums, pilnvaru termiņš, atalgojuma noteikšanas principi, atkārtotas iecelšanas iespējas, valdes locekļu atsaukšana, pilnvaru izbeigšanās un citi jautājumi būtu jāregulē atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteiktajam.</p> <p>Ja tomēr ministrija tam nepiekrīt, ierosinām apsvērt valdes locekļu iecelšanas kārtības kombinēto modeli, paņemot labāko no abām pieejām, proti, vienu valdes locekli vienmēr iecelt atklātā konkursā, kā tas paredzēts likumprojektā, bet pārējos divus – Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteiktajā kārtībā (tai skaitā attiecībā uz pilnvaru termiņa pagarināšanu). Turklāt tam valdes loceklim, kurš iecelts konkursa kārtībā, nebūtu pilnvaru termiņa ierobežojuma uz diviem termiņiem. Tas neliegtu iepriekš ieceltiem valdes locekļiem piedalīties arī atklātā konkursā. Šāda kārtība ļautu piesaistīt darbam par valdes locekli personas, kuras esošās nodarbošanās dēļ izvēlas piedalīties Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā paredzētajā</p>

	atlasē. Tas garantētu labāku noteiktu profesionālo kompetenču atlasi (finanses, uzņēmumu vadība, tehnoloģiskā attīstība). Atbilstoši abām pieejām var saglabāt pieeju par iecelšanu un atcelšanu kā administratīvo aktu, ko nosaka likumprojekts.
32.panta pirmās daļas 5. un 6.punkts	Ierosinām izslēgt, jo to jau aptver attiecīgā panta daļas 4.punkts, turklāt šie atsaukšanas pamati ir pārāk plaši interpretējami.
32.panta ceturrtā daļa	Ierosinām izslēgt, jo šī tiesību norma neparedz skaidras un nepārprotamas rīcības sekas. Steidzamos gadījumos, iespējams, varētu neievērot 10 dienu izsludināšanas termiņu.
33.panta 3.punkts	Ierosinām precizēt, ka tas attiecas tikai uz tādu kriminālvajāšanu, kas sāka par 30.panta otrās daļas 3.punktā minēto noziedzīgo nodarījumu, nevis tādu nodarījumu, kura rezultātā valdes loceklis drīkstētu saglabāt savu amatu.
34.panta trešā daļa	Ierosinām izslēgt, jo pieredzējis žurnālists nevēlēsies ieņemt šo amatu, ja tiek atbrīvots no pamatpienākumu izpildes, tādējādi zaudējot savu kvalifikāciju. Lēmumus pieņem padome koleģiāli, priekšsēdētājam nav papildu ietekmes uz lēmumu pieņemšanu.
35.pants, 54.pants	Ierosinām detalizēti neregulēt valdes un Redakcionālās padomes attiecības sabiedriskā pasūtījuma izstrādē, bet noteikt vienīgi to, ka to izstrādā saziņā vai kopā.
36.pants	Ierosinām izslēgt, jo nav atbalstāmas nedz Redakcionālās padomes veto tiesības sabiedriskajam pasūtījumam, nedz pienākums izbeigt darba tiesiskās attiecības ar žurnālistu, kas nepilda Redakcionālās padomes lēmumu. Redakcionālajai padomei būtu jābūt iesaistītai sabiedriskā pasūtījuma izstrādāšanā jau no pašiem pirmsākumiem un jālīdzdarbojas līdz tā izstrādes pabeigšanai. Sabiedrisko mediju valdes sabiedrisko pasūtījumu apstiprināšanai Sabiedrisko mediju padomē iesniedz tikai pēc tā saskaņošanas ar Redakcionālo padomi. Līdz ar to nebūtu jāregulē Redakcionālās padomes veto tiesības uz sabiedrisko pasūtījumu.
37.pants 1.punkts	Ierosinām precizēt to, kas ir redakcionālās vadlīnijas un to, vai tajās iespējami ietveramo saturu nevar pilnvērtīgi iekļaut Ētikas kodeksā un šajā likumprojektā. Papildu tam norādāms, ka Redakcionālajai padomei nedz Komerclikums, nedz Darba likums nepiešķir tādas pilnvaras, lai uzraudzītu to īstenošanu. Redakcionālās neatkarības nodrošināšanā efektīvāka būtu Ombuda iesaiste.
37.panta 6., 7., 8. un 9.punkts, 38.panta septītā daļa	Redakcionālajai padomei nedz Komerclikums, nedz Darba likums nepiešķir tādas pilnvaras, lai veidotu kvalitātes vadības un uzraudzības procesu satura veidošanai, vai izskatītu sūdzības par valdes darbību. Ierosinām izslēgt šīs tiesību normas.
37.panta 2.punkts, 38.panta otrā un sestā daļa	Ierosinām izslēgt, jo tas var kavēt atklātas diskusijas Redakcionālajā padomē, tai skaitā apspriest turpmākās ieceres par programmas veidošanu. Šo normu vietā varētu paredzēt, ka pēc noteiktas regularitātes tiek publicēts pārskats par Redakcionālās padomes darbu un pieņemtajiem lēmumiem. Nosakot, ka Redakcionālās padomes sēžu protokoli un lēmumi ir publiskojami, aktuāls varētu kļūt sabiedrisko mediju komercnoslēpuma (vai īpašo zināšanu, taktikas) izpaušanas risks pat apstākļos, kad teorētiski sabiedriskajam medijam nebūtu jākonkurē ar komerciālajiem medijiem.
38.panta pirmā daļa	Ierosinām izslēgt noteikumu, ka Redakcionālās padomes darba resursu nenodrošināšana ir pamats valdes atsaukšanai, jo var būt situācijas, kad valdei nav iespēju finansēt visas ieceres, jo finansējums izmantojams citām vajadzībām (piemēram, tehnikas remontam).
38.panta piektā daļa	Valdes atbildība ir satura stratēģija un attīstība, par ko valdei būtu obligāti jāpiedalās Redakcionālās padomes sēdēs. Redakcionālos lēmumus valde neietekmē un to apspriešanā nepiedalās.
39.pants, 40. un 41.pants	Ierosinām Redakcionālo padomi veidot, iecelot tajā jau esošos redakciju vadītājus, kuri tad no sava vidus ievēlētu Redakcionālās padomes

		<p>priekšsēdētāju. Citādi tiktu dublēta Redakcionālās padomes un sabiedrisko mediju jau esošo darbinieku – redakciju vadītāju un par programmu saturu atbildīgo struktūrvienību – funkcijas un kompetence, kā arī kolektīvā radītu konfliktsituācijas. Tāpat svarīgi ir atzīmēt, ka par Redakcionālās padomes locekli var būt tikai ar sabiedrisko mediju darba tiesiskajās attiecībās esoša persona, nevis tā, kura kādreiz strādājusi vai piesaistīta uz autorlīguma pamata.</p>
41.panta daļa	piektā	Ierosinām izslēgt un neparedzēt Sabiedrisko mediju padomei šādas pilnvaras, kas nozīmē iejaukšanos medija darbā.
43.panta daļa	ceturtnā	Ierosinām apsvērt prasības Ombudam nesaistīt ar prasībām valdes locekļa amatam, bet gan norādīt atsevišķi, jo viņam nebūtu jābūt pieredzei uzņēmuma vadībā, bet drīzāk tiesībaizsardzības jautājumos.
44.panta daļa	ceturtnā	Ierosinām īpaši neregulēt konkursa kārtas, ļaujot to vērtēt katrā gadījumā individuāli.
44.panta daļa	devītā	Ierosinām tehniski precizēt šīs daļas prasības, lai būtu viennozīmīgi skaidrs, uz kādu termiņu Ombudu var apstiprināt atkārtoti.
47.pants		Ierosinām noteikt, ka persona ar sūdzību no sākuma vērsas pašā sabiedriskajā medijā, kurš var izmantot arī Ombuda palīdzību. Tikai tad, ja sabiedriskais medijs nepiekrīt sūdzībai, tiek iesaistīts Ombuds, tādā veidā dodot iespēju vispirms uz sūdzībām un iesniegumiem atbildēt pašiem sabiedriskajiem medijiem. Ierosinām izslēgt 47.panta piekto daļu, nodrošinot, ka pantā lietotie koncepti un termini ir saskaņoti ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumu un likumu “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”, tādējādi nodrošinot līdzšinējās tiesu prakses un doktrīnas attiecināšanu uz ziņu atsaukuma un atbildes izplatīšanas gadījumiem. Attiecīgi nebūtu pamats vienlaicīgi prasīt gan nepatiesu ziņu atsaukumu, gan atvainošanos, gan atbildes izplatīšanu, jo katrs no šiem atbildības veidiem ir paredzēts un tiesu praksē jau nostiprināts atšķirīgu situāciju risināšanai. Nav pamats arī neattiecināt uz sabiedriskajiem medijiem Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 49.pantā noteiktās tiesības uz informāciju.
48.panta daļa	trešā, ceturtnā, sestā un septītā	<p>Ierosinām, ka Ombuda lēmums nav saistošs, bet to var ņemt vērā, kā arī to var izmantot darba tiesiskajās attiecībās, par ko lemj valde. No Ombuda lēmuma var atkāpties, sniedzot pamatojumu.</p> <p>Ombuda lēmums nevar būt par pamatu darba līguma uzteikumam ar sabiedriskā medija darbinieku, jo tas ir pretrunā ar Darba likumā noteiktajiem principiem, saskaņā ar kuriem sabiedriskā medija valde pārstāv darba devēju, kas savas kompetences ietvaros lemj par darbinieku pieņemšanu un atbrīvošanu no darba, kā arī pārstāv sabiedrisko mediju darba strīdos Valsts darba inspekcijā, tiesā un citās institūcijās. Līdz ar to lēmumu pieņemšanai par darba attiecību izbeigšanu ar darbiniekiem ir jābūt sabiedrisko mediju valdes kompetencē. Ombuds šādos jautājumos var sniegt tikai savas rekomendācijas.</p>
50. un 51.pants		Par vienu no Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma nepilnībām ir atzīts plašais sabiedriskā pasūtījuma uzdevumu loks. Tā 71.panta pirmajā daļā ir uzskaitīti 24 uzdevumi, neizvirzot tiem ne prioritāru secību ne kvantitatīvi izmēramus indikatorus. Jaunā Sabiedrisko mediju likuma 50.pants paredz sabiedriskā pasūtījuma mērķu formulēšanu, tomēr neviens no šā panta četriem apakšpunktiem nepiedāvā konkrētus mērķu formulējumus, bet gan vispārīgā formā runā par šiem mērķiem nepieciešamajām kvalitātēm. Savukārt 51.pantā tiek uzskaitīti 20 sabiedriskā pasūtījuma indikatīvie rādītāji, kas pēc būtības ir līdzvērtīgi Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 71.panta pirmajā daļā noteiktajiem sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem.

	<p>Lai sabiedriskais pasūtījums veiksmīgi pildītu sabiedrisko mediju satura stratēģijas lomu, jaunajā likumā ir nepieciešams definēt galvenos sabiedriskā pasūtījuma uzdevumus. Savukārt uzdevumu izpildes indikatoru izstrāde būtu jāatstāj Sabiedrisko mediju padomes un valžu kompetencē. Papildus tam uzskatām, ka, lemjot par sabiedriskā pasūtījuma piedāvājumu, primāri ir ņemt vērā sabiedrības intereses, proti, noskaidrot, kādu saturu un informāciju no sabiedriskajiem medijiem vēlas saņemt skatītājs. Līdz ar to likumprojektā būtu jānosaka tikai sabiedriskā pasūtījuma pamatmērķi, kurus piedāvājam izteikt šādā redakcijā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>uzlabot informācijas kvalitāti, veicināt pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas attīstību Latvijā;</i> 2) <i>atbalstīt jaunu zināšanu apguvi un izglītību gan bērnu un jauniešu auditorijā, gan sabiedrībā kopumā;</i> 3) <i>veicināt Latvijas kultūras vides kvalitāti un radošumu;</i> 4) <i>stiprināt nacionālo identitāti, atspoguļot Latvijas reģionu un kopienu daudzveidību;</i> 5) <i>iepazīstināt Latvijas sabiedrību ar pasauli, stiprināt piederību Eiropas vērtībām;</i> 6) <i>piedāvāt sabiedrībai moderno informācijas un komunikācijas tehnoloģiju un pakalpojumu izmantošanas priekšrocības.</i> <p>Savukārt sabiedriskā pasūtījuma vadlīnijas izstrādātu sabiedrisko mediju valdes sadarbībā ar Redakcionālajām padomēm un apstiprinātu Sabiedrisko mediju padome, ņemot vērā sabiedrības vajadzības, kuras atspoguļo sabiedriskā labuma tests. Uzskatām, ka ir jāsauglabā esošais sabiedriskā pasūtījuma izstrādes laika grafiks.</p> <p>Sabiedriskais pasūtījums ir stratēģiskas plānošanas dokuments un atbilstoši labas pārvaldības pamatprincipiem sabiedriskā pasūtījuma vadlīnijas un pats sabiedriskais pasūtījums ir jāizstrādā, balstoties uz iepriekšējā perioda sasniegtajiem rezultātiem un mērķu izpildi. Objektīvu informāciju par mērķu izpildi un rezultātiem sniedz Sabiedriskā labuma tests, kurā ar socioloģisko pētījumu palīdzību novērtē sabiedriskā pasūtījuma mērķu izpildi un veic sabiedrības vajadzību izzināšanu nākamo periodu sabiedriskajiem pasūtījumiem. Atbilstoši EBU rekomendācijām sabiedriskā pasūtījuma kvalitāte ir jāvērtē nevis tā plānošanas stadijā, bet gan vērtējot sabiedrisko mediju veidotā satura ietekmi sabiedrībā. Tāpēc likumprojektā ir jāparedz sabiedriskā labuma tests kā Sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes izvērtēšanas pamatmetode. Tā ietvaros tiktu novērtēti sabiedriskā pasūtījuma mērķu izpildes kvantitatīvie indikatori, kas sniegtu objektīvu informāciju par sabiedrisko mediju sniegtā pakalpojuma vērtību sabiedrībai.</p> <p>Ministriju un Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas deputātu iesaistīšana sabiedriskā pasūtījuma plāna izstrādē un apspriešanā šo procesu politizētu un tieši ietekmētu sabiedrisko mediju redakcionālo neatkarību.</p>
<p>50.panta daļa pirmā</p>	<p>Ierosinām precizēt sabiedriskā pasūtījuma virsmērķi, jo tas nevar būt “piedāvāt sabiedrībai saturu, kas mediju tirgū nav pieejams”, proti, sabiedriskā pasūtījuma virsmērķim jābūt sabiedrības vajadzību apmierināšanai, ko var izzināt no sabiedriskā labuma testa. Nereti sabiedriskajiem medijiem jāpiedāvā arī tāds saturs, kas ir pieejams mediju tirgū (tostarp ziņu raidījumi).</p>
<p>51.panta daļa ceturtnā</p>	<p>Ierosinām izslēgt, jo visu norādīto kritēriju ievērošana šo procesu padara ļoti dārgu, laikietilpīgu un smagnēju (analīze prasīs pasūtīt apjomīgu un izmaksu ietilpīgu pētījumu par šiem jautājumiem), piedāvājot svarīgākos akcentus pievienot panta trešajai daļai kā “tai skaitā”.</p>
<p>53.pants</p>	<p>Ierosinām pantā noteikt vienīgi to, ka Sabiedrisko mediju padome izsludina</p>

	iespēju iesniegt priekšlikumus sabiedriskajam pasūtījumam, informējot pantā minētās institūcijas. Pēc priekšlikumu saņemšanas un izskatīšanas Sabiedriskā mediju padome sagatavotu pārskatu par priekšlikumiem un to izskatīšanas rezultātiem. Sabiedriskā pasūtījuma izstrādes grafiku ierosinām saglabāt tā, ka to izstrādā tuvu tekošajam gadam vai tā sākumā pēc tam, kad novērtēti iepriekšējā gada rezultāti. Neredzam praktisku iespēju izstrādāt sabiedrisko pasūtījumu gadam uz priekšu, nezinot tekošā gada rezultātus. Latvijā tas šobrīd nav iespējams, tostarp finansējuma dēļ.
55. un 62.pants	Ierosinām attiecīgos pantos paredzēt Sabiedriskā labuma testu
56.pants	Ierosinām Ombudam neparedzēt atsevišķu kompetenci sabiedriskā pasūtījuma izpildei, bet to veikt jau citos pantos noteiktās kompetences ietvaros (ētika, profesionāla žurnālista utt.).
58.panta otrā daļa	Minētās regulārās tikšanās ar sabiedrību nevar būt vienīgais sabiedrības viedokļa izpētes avots. Par šādu avotu, pirmkārt, ir jākalpo sabiedriskā labuma testam, otrkārt sabiedrisko mediju saziņai ar skatītājiem savā interneta mājas lapā, sociālajos tīklos, veicot socioloģiskās un fokusgrupu aptaujas u.tml. Likumprojektā būtu jānosaka uzdevums sabiedriskajiem medijiem izziņāt sabiedrības vajadzības, taču nebūtu jānosaka konkrēti līdzekļi tā sasniegšanai. Ierosinām izslēgt, jo sabiedrības viedokļa uzklaušanās var izmantot citus risinājumus (internets, iesniegto priekšlikumu izvērtēšana, sabiedriskās padomes utt.).
59.pants	Ierosinām tiesisko regulējumu veidot tādējādi, ka daļu no Sabiedriski konsultatīvo padomju locekļiem ierosina Redakcionālā padome bez norādes par pamatu valdes atsaukšanai. Aicinām izvērtēt, vai panta trešajā daļā minētais sabiedriski konsultatīvo padomju sastāvs nepārklājas ar Sabiedrisko mediju padomes sastāvu. Lietderīgāk būtu sabiedrības pārstāvjus vairāk iesaistīt Sabiedrisko mediju padomes darbā, bet neveidot atsevišķas struktūras pie medijiem, ļaujot viņiem pašiem izvēlēties sabiedrības iesaistes formas.
60.panta pirmā un otrā daļa	Likumprojektā (atšķirībā no Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 70.panta) nav minēti citi sabiedrisko mediju finansējuma avoti, piemēram, pašu saimnieciskā darbība, tiesības saņemt ziedojumus un dotācijas no trešajām personām, tiesības saņemt mērķdotācijas no ES fondiem, citām starptautiskajām organizācijām un institūcijām. Jāņem vērā, ka sabiedriskajiem medijiem finanšu līdzekļi ir nepieciešami ne tikai sabiedriskā pasūtījuma izpildes nodrošināšanai, bet arī tehnoloģiskajai attīstībai, infrastruktūras nodrošināšanai, savu nekustamo īpašumu apsaimniekošanai, nomas maksas par iznomāto zemi samaksai, nodokļu samaksai.
60.panta otrā daļa	Ierosinām nelietot formulējumu “tirgus vidējie rādītāji”, jo tas nav precīzi konstatējams un augstas kvalitātes, bet maz skatītu raidījumu gadījumā to varētu būt grūti konstatēt vai rezultāts nebūtu objektīvs.
60.panta ceturtnā daļa	Ierosinām precizēt pēdējo teikumu, jo mērķfinansējums var būt piešķirts konkrētam pasākumam (Saeimas vēlēšanas, Dziesmu svētki), tomēr galvenais kritērijs būtu, vai šāds finansējums ir akceptēts ar Sabiedrisko mediju padomes lēmumu.
61.pants	Arī pašreiz spēkā esošajā Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā ir iestrādāts princips, ka sabiedriskajiem medijiem piešķirtais valsts finansējums nevar būt mazāks kā iepriekšējā gadā piešķirtais finansējums (70.panta pirmās daļas 1.punkts), taču diemžēl tas nav liedzis Saeimai vairākkārt pieņemt likumus par konkrētu gadu valsts budžeti, piešķirot sabiedriskajiem medijiem mazāku finansējumu nekā tas bija iepriekšējos gados (2015.gadā sabiedriskajiem medijiem tika piešķirts mazāks finansējums nekā 2014.gadā, bet 2016.gadā mazāks finansējums nekā 2015.gadā).

	Vēršam uzmanību, ka budžeta garantija praksē nestrādās, lai gan dod papildu argumentus budžeta veidošanas procesā. Vienīgi autonomas un prognozējamas finansējuma veidošanas modelis (speciālais budžets) to nodrošinātu, saistot speciālā budžeta veidošanu ar noteikta nodokļa ieņēmumiem.
Visā tekstā	Sabiedrisko mediju padomes locekļu atcelšanas un valžu locekļu atsaukšanas pamati atbilstoši juridiskās tehnikas prasībām būtu apvienojami vienā pantā, nevis regulējami gan vienā pantā, gan pie atsevišķiem pantiem.